SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 125/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti E., spol. s r. o., G., zastúpenej advokátom JUDr. V. H., G., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 254/2010 a jeho rozsudkom zo 14. septembra 2011 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 291/2011 a jeho rozsudkom z 22. augusta 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti E., spol. s r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. októbra 2012 doručená sťažnosť spoločnosti E., spol. s r. o., G. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 254/2010 a jeho rozsudkom zo 14. septembra 2011 a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 291/2011 a jeho rozsudkom z 22. augusta 2012.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa v napadnutých konaniach domáhala určenia neplatnosti dražby podľa § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov, pričom jej podstatnú časť tvoril opis skutočností, z ktorých vyvodzuje neplatnosť dražby pozemkov, a teda vecnú nesprávnosť napadnutých rozhodnutí.

K samotnému porušeniu označených práv sťažovateľka uvádza:

„Súd sme požiadali, aby sa odvolacie konanie konalo nariadením pojednávania v našej prítomnosti, nakoľko sa objavili nové skutočnosti, ktoré nám neboli známe na pojednávaní pred okresným súdom. Napriek tomu odvolací súd rozhodol bez pojednávania, čím nám bolo odopreté právo na súdnu a inú právnu ochranu garantovanú čl. 46 Ústavy SR a čl. 6/1 Dohovoru.

Na základe uvedeného namietame, že konaním a rozhodovaním prvostupňového súdu ako aj súdu odvolacieho bolo v dôsledku ich arbitrárneho postoja k návrhom sťažovateľa zasiahnuté do práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie. Prvostupňový ako aj odvolací súd tým, že bez racionálnych dôvodov (iba ničím nepodložených tvrdení o opaku) odmietli argumentáciu sťažovateľa - porušili jeho právo na presvedčivé súdne rozhodnutie, čím zasiahli do jeho ústavného práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1, Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Z vyššie uvedených dôvodov treba hodnotiť konanie okresného súdu aj krajského súdu za arbitrárne.

Vzhľadom na to, že odvolací súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s návrhom sťažovateľa na pripustenie dovolania a jeho argumentmi, odňal sťažovateľovi právo na presvedčivé súdne rozhodnutie ako jedno z procesných práv, ktoré účastníkovi garantuje čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“

V konkrétnostiach sťažovateľka uviedla:

„Nepovažujem za dôležité duplicitne uviesť v tejto sťažnosti právne skutočnosti na ktoré sa sťažovateľ OS Galanta a KS Trnava v predmetnej veci poukazoval ako na nezákonné, nakoľko sú uvedené opakovane vo viacerých listinách nachádzajúcich sa v spise a v prílohách tejto sťažnosti.

Je právne neudržateľné, ak všeobecné súdy v napadnutom konaní odignorovali právnu argumentáciu sťažovateľa opierajúcu sa výlučne o ústavu SR, platné zákony SR, zaužívanú judikatúru NS SR, ÚS SR a judikatúru ESĽP. OS Galanta a KS Trnava ako súd odvolací arbitrárne odignorovali prednesené/predložené právne skutočnosti opierajúce sa výlučne o zákon a predložené judikáty NS SR, ÚS SR a ESĽP, ktoré sú aplikovateľné v napadnutých konaniach.“

Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 46 ods. 1. Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Krajskom súde Trnava pod. sp. zn. 9 Co/291/2011, zo dňa 22. 08. 2012 a ako vyplýva z vyššie uvedeného aj Okresným súdom Galanta sp. zn. 26 C/254/2010 zo dňa 14. 09. 2011 porušené bolo.

2. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. zákona o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v platnom znení, Ústavný súd SR rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 9 Co/291/2011, zo dňa 22. 08. 2012 zrušuje.

3. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona č. 38/1993 Z. z., zákona o organizácii Ústavného súdu SR, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v platnom znení, Ústavný súd vracia Krajskému súdu Trnava vec sp. zn. 9 Co/291/2011 zo dňa 22. 08. 2012 na ďalšie konanie (ev. okresnému súdu Galanta).“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom sťažovateľky, ktorý bol spísaný kvalifikovaným právnym zástupcom, u ktorého sa predpokladá znalosť judikatúry ústavného súdu. Preto v danom prípade ústavný súd posudzoval sťažnosť sťažovateľky v rozsahu uvádzanom v petite jej sťažnosti (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 104/08, IV. ÚS 135/08).

1. K namietanému porušeniu označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 254/2010 a jeho uznesením zo 14. septembra 2011

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06).

V danom prípade bola sťažovateľka oprávnená podať proti rozsudku okresného súdu odvolanie krajskému súdu. Sťažovateľka mala teda k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, a tento aj využila (odvolanie sťažovateľky z 2. novembra 2011), čo vzhľadom na princíp subsidiarity vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie označených práv postupom okresného súdu a jeho rozsudkom pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu označených práv postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 291/2011 a jeho rozsudkom z 22. augusta 2012

2.1 Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka označeným postupom krajského súdu a jeho rozsudkom z 22. augusta 2012 namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. V sťažnosti uvádza, že *„... konaním a rozhodovaním prvostupňového súdu ako aj súdu odvolacieho bolo v dôsledku ich arbitrárneho postoja k návrhom sťažovateľa zasiahnuté do práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie. Prvostupňový ako aj odvolací súd tým, že bez racionálnych dôvodov (iba ničím nepodložených tvrdení o opaku) odmietli argumentáciu sťažovateľa – porušili jeho právo na presvedčivé súdne konanie, čím zasiahli do jeho ústavného práva na spravodlivé súdne konanie... Vzhľadom na to, že odvolací súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s návrhom sťažovateľa na pripustenie dovolania a jeho argumentmi, odňal sťažovateľovi právo na presvedčivé súdne rozhodnutie...“*.

Sťažovateľka porušenie označených práv namieta z dôvodu, že krajský súd sa nevysporiadal s jej žiadosťou o nariadenie pojednávania v jej prítomnosti a vo veci rozhodol bez pojednávania.

Podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka bola proti namietanému rozsudku krajského súdu oprávnená podať dovolanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Sťažovateľka mala teda k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť najvyšší súd. Sťažovateľka dovolanie nepodala a z obsahu sťažnosti ani nevyplýva, že by ho nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol už pri predbežnom prerokovaní ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2.2 Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach pravidelne vyslovuje názor, že nie je v zásade oprávnený preskúmavať a posudzovať skutkové a právne závery všeobecných súdov, ku ktorým dospeli pri interpretácii a aplikácii zákonov a ktoré sa stali základom pre ich rozhodnutia. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 147/01, II. ÚS 231/04).

Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 20/03, IV. ÚS 43/04).

Ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhovie, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (napr. IV. ÚS 340/04). Z tohto dôvodu nebolo možné považovať za dôvodnú tú časť sťažnosti sťažovateľky, v ktorej namietala porušenie označených práv pre *„vecnú nesprávnosť“* rozsudku krajského súdu.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu okrem iného vyplýva:

„Odvolací súd vo veci rozhodol podľa § 214 ods. 2 O. s. p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania tak, že rozsudok verejne vyhlásil, keďže vec bola ústne prejednaná pred súdom prvého stupňa a v odvolacom konaní nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nejde o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a nariadenie pojednávania nevyžaduje ani dôležitý verejný záujem. ...

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa zistil v potrebnom rozsahu skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec správne

právne posúdil, svoje rozhodnutie náležité odôvodnil. Odvolací súd: sa v celom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozhodnutím súdu prvého stupňa i s jeho odôvodnením a v podrobnostiach na neho poukazuje.

V sporovom konaní je účastníkom konania ten, kto podal návrh na začatie konania na súde, t. j. navrhovateľ - žalobca - a ten, koho navrhovateľ označil v návrhu za odporcu -žalovaného (§ 79 ods. 1 O. s. p.).

Vecnú legitimáciu (aktívnu - na strane navrhovateľa a pasívnu - na strane odporcu) určujú hmotnoprávne predpisy, t. j, kto je vlastne nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti v konkrétnej veci. Nedostatok vecnej legitimácie (aktívnej či pasívnej) znamená, že účastník nie je. nositeľom práva alebo povinnosti, o ktoré išlo v konkrétnom konaní a jej nedostatok je dôvodom pre zamietnutie žaloby. Pri určovacej žalobe (neplatnosť kúpnej zmluvy) musí žalobca preukázať svoj naliehavý právny záujem na takomto určení [§ 80 písm. c) O. s. p.].

Z hľadiska vecnej legitimácie je podstatné to, kto je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia (povinnosti), o ktoré v konaní ide. Nedostatok vecnej legitimácie (aktívnej alebo pasívnej) vedie vždy k zamietnutiu návrhu na začatie konania meritórnym rozhodnutím.

Navrhovateľ v konaní na súde prvého stupňa nepreukázal, že je vlastníkom nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom dobrovoľnej dražby dňa 14. 05. 2010. Súd prvého stupňa správne vychádzal z rozhodnutia Okresného súdu Trnava sp. zn. 15 Cbi/1/2007 zo dňa 21. 05. 2009 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 CoKR/12/2009 zo dňa 29. 03. 2010, ktorým bol zamietnutý návrh navrhovateľa na vylúčenie veci nehnuteľností, ktoré boli predmetom dobrovoľnej dražby dňa 14. 05. 2010. Navrhovateľ nepreukázal, že rozhodnutie odvolacieho súdu napadol dovolaním. Najvyšší súd SR na dopyt súdu prvého stupňa uviedol, že takéto konanie nie je vedené u nich, ani nebolo vedené. Súd prvého stupňa správne posúdil ako predbežnú otázku, či odstúpenie od kúpnej zmluvy, ktorou spoločnosť H. s. r. o. previedla predmetné nehnuteľnosti na spoločnosť E., so záverom, že toto odstúpenie je platné a kúpna zmluva týmto odstúpením sa stala neúčinnou. Z toho vyplýva, že navrhovateľ v tejto preskúmavanej veci nie je aktívne vecne legitimovaný.

V skúmanom prípade ide o nedostatok vecnej legitimácie na strane navrhovateľa, v dôsledku čoho musel súd prvého stupňa návrh zamietnuť.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa ustan. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

S poukazom na ustan. § 219 ods. 2 O. s. p. svoje rozhodnutie odvolací súd podrobnejšie neodôvodňuje s konštatovaním správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia.“

Pokiaľ ide o napadnutý spôsob a rozsah odôvodnenia rozsudku krajského súdu, ako aj s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľka uviedla vo svojej sťažnosti, ústavný súd nezistil taký výklad zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy a s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako to sťažovateľka tvrdila vo svojej sťažnosti. V napadnutom rozhodnutí krajský súd zohľadnil všetky jeho zákonné náležitosti a tieto pri jeho tvorbe aj prakticky aplikoval. Závery, ku ktorým krajský súd dospel, preto nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne) alebo zjavne neodôvodnené, pretože majú oporu v zákone a sú jasne a dostatočne právne zdôvodnené. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožnila, nestačí na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti, resp. arbitrárnosti napadnutého rozsudku. Ústavný súd tiež podotýka, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nie je garancia, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Ústavný súd zároveň pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom (odvolacom) konaní nemusí reagovať na každú vznesenú námietku, ale iba na také, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, prípadne zostali sporné, resp. sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia preto neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, hoci z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (II. ÚS 76/07).

K námietke sťažovateľky o nevyhovení jej žiadosti nariadiť pojednávanie ústavný súd uvádza, že krajský súd náležite vo svojom rozhodnutí odôvodnil, prečo nenariadil vo veci pojednávanie, využijúc postup, ktorý mu umožňuje § 214 ods. 2 Občiansky súdny

poriadok. Ústavný súd vo svojej judikatúre viackrát konštatoval, že postup súdu vychádzajúci a súladný s konkrétnou procesnoprávnou úpravou nemožno hodnotiť *per se* ako nezákonný (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97) napriek tomu, že nespĺňa očakávania účastníka konania.

Napokon, k námietke sťažovateľky o nevysporiadaní sa s jej návrhom na pripustenie dovolania ústavný súd uvádza, že dostupná literatúra uvedený problém už riešila a zaujala k nemu toto stanovisko: Vyslovenie prípustnosti dovolania nie je závislé od vôle účastníka konania. Odvolací súd nie je viazaný návrhom účastníka na vyslovenie prípustnosti dovolania proti jeho rozhodnutiu a zákon mu neukladá ani povinnosť o takomto návrhu osobitne rozhodnúť (Občiansky súdny poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 678).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pretože napadnutý postup krajského súdu a jeho rozhodnutie v ničom nesignalizuje možnosť porušenia základného práva na súdnu ochranu, resp. na spravodlivé súdne konanie, dôvodnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2013